

РУСКИ ИСТОРИЧАРИ О ВОЖДУ КАРАЂОРЂУ

У геополитици Русије Србија је тек у доба Карађорђевог устанка ушла у њену интересну сферу. Стога је разумљиво да се и Карађорђева личност нашла у средишту пажње неких руских историчара.

Руски војни историчар Александар Иванович Михајловски Данилевски (1790–1848) оставио је низ монографија о ратовима Русије са Наполеоновом Француском, отоманском Турском и Шведском. Као ађутант војсковође М. И. Кутузова, из прве руке је могао да сазна више о устаничкој Карађорђевој Србији.¹ У радовима се служио списима који су се односили на руску дипломатску подршку побуњеној турској провинцији, веома драгоцјену у почетку устанка, као и на руско-српску војну сарадњу. Чак и прије него што је руска армија прешла Дњестар и изазвала Тур-

¹ Полное собрание сочинений Александра Ивановича Михайловского Данилевского, *Описание турецкой войны с 1806 до 1812 года*, т III, Санктпетербург 1849 года. Овај руски племић похађао је Гетингенски универзитет 1807–1811. године, а 1812. ступио је Петербургско ополчение гдје је одређен за ађутанта М. И. Кутузова. Након сарадње с Кутузовом, био је распоређен 1813–1814. код начелника Гл. штаба П. М. Волконског, а 1816. био је и крилни ађутант цара Александра. На командним дужностима од 1823. године, па и у Руско-турском рату 1828–1829. године, као и при гушењу пољског устанка 1831. Дао је читав низ војних биографија, а дјела су му штампана и много деценија након смрти. Као сенатор, обављао је функцију на челу војне цензуре и Војног комитета.

ску да објави Русији рат у децембру 1806. године, први руски официр је дошао у Србију код Карађорђа. Не чекајући да Беч прекине уздржаност, српски вожд је, уз једнодушне устанике, уклонио дахије и спахије и заузео Београд. Командант Молдавске армије генерал коњице Иван И. Михелсон усмјерио је своје снаге ка доњем Дунаву и Бугарској, док је мањи одред под командом генерал-мајора Ивана И. Исајева послао у Малу Влашку. Карађорђе се истицао међу Србима као највећи поборник савезништва с Русијом у часу кад је главна руска армија распоређена на германском правцу како би сузбила Наполеона. Остале руске, недовољно бројне снаге, на тлу Молдавије и Влашке су биле развучене на широком простору, па су бројнији Турци у једном тренутку навалили да преотму Букурешт кога је, на вријеме, спасио руски генерал српског поријекла Андреј Милорадович. Карађорђе је одмах добио руске златнике, које је употребио за храну и џебану, прижељкујући скори долазак донских козака. Форсирајући Дунав преко Великог острва код Брзе Паланке, у прољеће 1807. године, Руси су ступили на српску теиторију, гдје су их дочекали војвода Миленко Стојковић и вожд Карађорђе. Срби су били разочарани малобројношћу руског одреда који је бројао око 1000 бораца, тако да сусрет није био најсрдачнији. Руски војници су у јуну 1807. године, заједно са Србима, показали завидну ратну вјештину и разбили бројнију турску војску на Малајници и Штубику, ослобађајући поробљене просторе Источне Србије.

Након извојеване побједе с Русима над Османлијама, Карађорђева суздржаност се преобратила у изузетно одушевљење. Српски вожд је савезнике назвао „мојом руском браћом“ и љубио их у образе, без обзира да ли је ријеч о војницима или официрима. Посредством грофа Паулучија с Карађорђем се дошло до споразума који је одобрио и командант руске Дунавске армије И. И. Михелсон (1740–1807). Карађорђе је, не устежући се, нагињао да Срби добију руско поданство и значајнију војну помоћ, чиме би били заштићени од европске силе, што руски цар Александар I (1777–1825), у сложеној међународној ситуацији, није могао да прихвати.

Руски цар Александар I